BOAT Butlletí oficial de l'Arquebisbat de Tarragona

Núm. 649 8 de juliol de 2024 Pàg. 001

CARTA DOMINICAL

248. Vaticà II (4): LES CONSTITUCIONS SOBRE L'ESGLÉSIA

7 de juliol de 2024

Benvolgudes i benvolguts, en la nostra sèrie de cartes sobre el concili Vaticà II, comencem el mes de juliol glossant les dues Constitucions conciliars dedicades a l'Església.

La Constitució dogmàtica sobre l'Església, *Lumen gentium*, representa el moment nuclear del diàleg eclesial intern, d'acord amb la pregunta: «Església, què dius de tu mateixa?», tot procurant donar resposta a la primera de les finalitats del Concili: expressar quina és la noció o la consciència de l'Església. A la conclusió del n. 4 hi trobem l'eix vertebrador d'aquesta perspectiva, quan, a partir de la cèlebre frase de sant Cebrià, s'afirma que «l'Església es presenta tota "congregada, com un poble, per la unitat del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant"». Per al bisbe de Cartago, «la unitat de l'Església no es pot comprendre sense la de la Trinitat» (Sant Cebrià, *De orat. Dom.*, 23). El corrent de vida va del Pare al Fill i, per aquest, a l'Esperit, desbordant-se cap a nosaltres per a «deïficar-nos». A partir d'aquest fonament trinitari, el Vaticà II articula tant l'origen de l'Església com les seves perspectives missionera i gloriosa en el Regne de Déu anhelat. Es tracta del designi històric de salvació de Déu U i Tri, que és qui convoca la santa Església per tal que tots els homes puguin ser «fills de Déu». El resultat final ha de ser la unitat de tots els santificats en l'Església. Aquesta unitat orgànica esdevé el fonament de la dignitat comuna de tot cristià, dins el context d'una Església que és poble de Déu, «poble messiànic». La prioritat correspon a la *comunió* entre tots els cristians, tots els membres d'aquest poble de Déu, donat que el ministeri ordenat ha estat instituït al servei d'aquesta comunió eclesial. En aquesta perspectiva, Yves M. Congar, un dels grans teòlegs que participà en el Concili, va escriure que «el pas profètic més decisiu en parlar sobre el que és l'Església va ser, per mitjà del capítol sobre *El poble de Déu* i la seva col·locació abans del capítol tercer sobre la jerarquia, haver reconegut la primacia de la qualitat del cristià o la importància de la gràcia inaugurada pel baptisme, per damunt de tota estructura jeràrquica (*Au milieu des orages*, París: Cerf 1969, 85).

A partir d'aquestes afirmacions, es desplega l'altre diàleg assenyalat tant per Joan XXIII com pel mateix Pau VI: la de l'Església cap *enfora*, l'Església enviada en missió. El desenllaç d'aquesta perspectiva és la segona Constitució sobre l'Església que us deia al començament: la *Gaudium et spes*, sobre l'Església en el món d'avui. Aquesta constitució que aplica una visió cristològica de l'ésser humà davant els grans problemes ètics, socials, polítics i econòmics, satisfà aquell diàleg assenyalat sobretot per Pau VI, tant en el Concili com en la seva encíclica *Ecclesiam suam*: el diàleg amb l'home d'avui, l'obertura de l'Església cap a la societat moderna, per tal que l'Església, «experta

en humanitat», com afirmava Pau VI en el discurs a l'ONU, pugui aportar-hi la seva llum i ajudar a trobar sentit al gran enigma de l'existència de l'home en aquest món. Continuarem, si a Déu plau, la setmana vinent.

Ben vostre,

† Joan Planellas i Barnosell
Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat